

Јава је ружан сан.

Стварност: хтео-не-хтео

Ендре Ади

Успешна победа кризе над сточарством и млекарством Војводине

Србија, услед неприлика из доба санкција и рата, технолошке заосталости, али и недовољне презадужености у односу на окружење, није једнако повезана са глобалним привредним саобраћајем. Захваљујући томе, ефекти глобалне економске кризе код нас се спорије преносе. Што се тиче Војводине, ефекти кризе су се у значајној мери показали тек почетком ове године на северу [\[1\]](#). У том периоду се, захваљујући једностраној либерализацији увоза, војвођанско сточарство нашло у ванредно тешкој ситуацији, а млекарство под пуним ударом притиска „друштвеног договора“ произвођача домаћег млека [\[2\]](#), његових увозника и кондитора [\[3\]](#). Уместо да бар све интелектуалне напоре уложе у очување војвођанске пољопривреде, покрајинске бирократе су заједно са београдским колегама славиле потписивање ССП, још једну „виртуелну“ победу на „путу евро-интеграција“ и бавиле се Статутом Војводине. Бринули су једино да што пре примене ССП, да „са тог пута не скренемо“, па што мање буде сељака и стоке, Војводина ће, ваљда, пре постати „урбанија“, а у њој ће живети само „фенси паори“ уместо оних правих, каљавих. Размаре депопулације Покрајине, под влашћу домаћих евроутописта, нису у далеко тежем времену деведесетих година ни замисливе. Тада се радо подсмевало идеји „довођења Кинеза“. Од почетка кризе до сада, без посла је остало тридесет хиљада радника у Војводини [\[4\]](#).

Пад НИС-а пред кризу

Врло је занимљиво да војвођански аутономашки политички врх није пружио готово

никакву оперативну подршку борби Г 17+ против продаје НИС-а. Упућени у новосадске ствари су одувек сматрали да је владање тим богатим предузећем (у доба социјализма звало се „Нафтагас“) главни мотивациони фактор „новосадизације“ Покрајине, аутономашког етатизма, који им је, крајем осамдесетих, „отео“ београдски политички врх. Први човек војвођанске политике, Бојан Пајтић, такође се није много мешао у питање продаје најмоћнијег предузећа са територије Покрајине, нити је битно подржавао Динкића у борби да се НИС не прода Газпрому. Можда је међу њима постојао неки претходни договор у вези исплате руског новца за НИС, без обзира што је на кратко изгледало да су око тог новца били у сукобу? Почетком економске кризе, НИС је у пао у руске руке „шапатом“. Ни једног јавног протеста, ни једног штрајка, ни једног митинга у Новом Саду. Једини митинг против продаје НИС-а Газпрому је одржан у банатском селу Елемир. Војвођански аутономашки се нису оперативни ни борили да сачувају „донжон“ своје економске самосталности. У замену за то, новосадска власт је примила једнократну исплату већег дела цене НИС-а. Међутим, „те новце“ ће цена кризе многоструко премашити. Уместо да одбране главну економску базу своје политике, они су проблем у Војводини игнорисали, ради немогућег „пројекта“ стварања нових аутономија у Поморављу [5]. Тада је постало јасно да аутономашки покрет нема никакву реалну визију. Да је ово тачно, уверили смо се из поразних чињеница које су саопштили медији.

Колапс у Панчеву и банкрот у Суботици

Својевремено је градоначелница Панчева напоменула да би при расподели средстава добијених од продаје НИС „предност требало да имају локалне самоуправе које су највише улагале у развој [6].“ Панчевци те „новце“ нису никад видели, али је од почетка 2009. године преко три хиљаде панчевачких радника остало без посла

[7]

. Да ствар буде још гора, панчевачка Петрохемија, запада у све веће дугове, јер не може да плати енергенте НИС-у, па њен статус зависи од милости новог власника ове фирме

[8]

. Да невоља буде већа и панчевачка општина је остала без буџетских средстава

[9]

. Тај град је криза довела у положај врло сличан ономе у коме се почетком године нашла Суботица (у агонији дугова пропада суботичка фабрика вагона „Братство

[10]

“). Суботичка општина више не може ни да подмири дугове сопствених јавних предузећа

[11]

. Суботичка општина је прва у Војводини која је донела пропис из којег се јасно види како су комунална јавна предузећа пред банкротом. Тамошња „Супер ТВ“ отпушта раднике, они се одричу отпремнина које им по закону припадају, да би им власник бар исплатио заостале плате

[12]

. Више од хиљаду радника суботичког Севера се више не нада да ће своје плате добити

Криза у Војводини

Пише: Душан Ковачев
петак, 22 мај 2009 14:57

редовним утем, па туже власника

[\[13\]](#)

. А ради се о фирми „АТВ Austria Antriebstechnik AG“. У Суботици је у првом кварталу ове године посао изгубило скоро четири хиљаде људи

[\[14\]](#)

.

Криза на западу Бачке

У Сомбору се такође осећају последице кризе, јер запосленост такође опада [\[15\]](#). Домицилна пољопривредна радна снага се организовано извози

[\[16\]](#)

из Бачке, што до сада овде није био случај. И у Бачу су запослени почели да остају без посла

[\[17\]](#)

. Нови газда тамошње шећеране, „Sunoko“ (Nordzucker + МК group), који је данас најмоћнији власник у индустрији војвођанског шећера, све их је отпустио. На инсистирање сувласника ове фирме, Миодрага Костића, ипак није обустављен рад шећеране у његовом родном Врбасу

[\[18\]](#)

. Јавност спекулише да је конфекцијска производња у Бачу угашена плански и намерно, гашењем тамошње текстилне индустрије „Славија“

[\[19\]](#)

. Овакве лоше ефекте приватизације радници, између осталог, приписују и новосадском одељењу Агенције за приватизацију. Тако су реаговали и запослени у зрењанинском Шинвозу. У општини Кула је недостатак инвестиција и развојне политике довео до својеврсног „комуналног сепаратизма“. Становници Црвенке и становници Руског Крстура желе да се одвоје од општине Кула у посебне општине, верујући да ће тако лакше доћи до неопходних инвестиција

[\[20\]](#)

. Овде се ефекат светске кризе спојио са проблемом потрошње општинског самодоприноса и сада је политичко-социјално-финансијски

[\[21\]](#)

. Црвенкина „Јафа“, као кондиторско предузеће, послује одлично, а чак се тврди и рекордно

[\[22\]](#)

. Међутим, Црвенкина шећерана је престала са радом и отпустила запослене

[\[23\]](#)

. И Апатин, чија се привреда до почетка године добро држала, осећа кризу. Због инсолвентности ће бити ликвидирани: фабрика чарапа „Вукица Митровић

[\[24\]](#)

“, „Луксор“, „Истра“, „Идеал“, „Апатекс“ и „Марко Орешковић“. Почетком кризе су медији

Криза у Војводини

Пише: Душан Ковачев
петак, 22 мај 2009 14:57

наводили апатинску привреду као пример успеха, али је сад јасно да је овај „пример“ криза лако обезвредила. „Тргопроект“ из Сомте је у ликвидацији, а сомбански „Млин-пек“ пред преиспитивањем уговора о приватизацији с покрајинским магнатом Милетом Јерковићем. „ПП Јединство“ је у последње три године успешно исплаћивало отпремнине радницима, али ипак има проблем технолошког вишка. Траје штрајк и у сомбанском „АД Металац“

[\[25\]](#)

. Објављено је да читав привреда Западнобачког округа бележи 40% мањи извоз и знатно мањи увоз

[\[26\]](#)

. Обим привредне активности на западу Бачке је у потпуности смањен.

Криза у централној Бачкој

Врбаски „Бачкатранс“ је у процесу ликвидације [\[27\]](#). Исти је случај и са „Сонтапрометом“. Почетак кризе, компликован увозом јефтиног млека, тренутно погодује кондиторима, па Врбаска „Медела“ за сада послује одлично

[\[28\]](#)

. Пошто је „Инвеј“ постао власник врбаске уљаре, до краја прошле године отпушено је осамстотина радника

[\[29\]](#)

, тако да је главни удар социјалне кризе донекле ублажен овом акцијом.

Криза у Средњем Банату

Након што су „случај Агрожив“ и „случај Кнежевић“ преусмерили пажњу јавности са социјалних проблема на криминал, поразна банатска привредна стварност је поново видљива. У Зрењанину је политичка криза претходила ефектима економске кризе [\[30\]](#). Све такође компликује неизвршавање обавеза власника приватизованих фирми. По свој прилици, пропаст прети недавно продатом „Шинвозу

[\[31\]](#)

“, иако је „успешно“ приватизован, а слична судбина може да задеси и „ГИК Банат

[\[32\]](#)

“, грађевинско предузеће које је захваљујући навали инвестиција у грађевинарство, добио мноштво нових послова. Криминални, економски и социјални проблеми, уз лошу транзицију, учинили су да не само Зрењанин, већ и читав средњи Банат

[\[33\]](#)

доспе у стање трајно заустављене перспективе непосредно пред почетак кризе. У

Криза у Војводини

Пише: Душан Ковачев
петак, 22 мај 2009 14:57

једином војвођанском селу, где је одржан митинг против продаје НИС-а, Елемиру, обуставила је производњу Фабрика синтетичког каучука

[\[34\]](#)

, јер панчевачка петрохемија тренутно није способна да овој фабрици испоручи неопходне сировине. Прошле године је елемирска ФСК постигла рекордну производњу

[\[35\]](#)

. Што је најгоре, у време кад средњем Банату прети пренос троструке кризе на социјални ниво, покрајинско предузеће „Војводинаводе“ немилосрдно притиска зрењанинску општину да плати новосадској бирократији харач за отровну воду коју користе становници Зрењанина и околине. У овом тренутку су градске власти принуђене да тај харач Новом Саду плаћају из буџетске резерве

[\[36\]](#)

. Наравно, изградња фабрике воде у Средњем Банату је сада практично онемогућена

[\[37\]](#)

за дуго времена. Уз све економске и социјалне проблеме војвођанских општина, камате и репрограми дугова новосадском предузећу „Војводинаводе“ су општи проблем војвођанских самоуправа. Чак и успешна сремска општина Инђија, мучи муку са покрајинском „водном“ бирократијом

[\[38\]](#)

. Ретко ко зна да је пре Другог светског рата Банат имао развијено, децентрализовано, комунално организовано водно задругарство

[\[39\]](#)

, у чији рад се на штетан начин није мешао ни Нови Сад, ни Београд.

Криза на Северу Баната

Иако Кикинду с околином не потресају такве криминалне афере као Житиште и Зрењанин, главни удар кризе је тамошњу индустрију задесио још крајем прошле године [

[40\]](#)

. Невоље сточара и млекара, који су значајни произвођачи онамо, већ су општепознате. Понуда нових запослења је у Кикинди једна

[\[41\]](#)

. Северни Банат је област која се делимично преклапа с првом великом српском територијалном аутономијом на овом простору, великокикиндским дистриктом. Овде је данас могуће видети једну веома чудну појаву: сукоб локалних пољопривредника са тајкуном, за кога паори тврде да је илегално закупио велике површине земљишта која је у јавном власништву. Ради се о компанији „Матијевић“, која је, наводно „илегалном променом услова плаћања“ на лицитацији, приграбила себи право закупа земљишта „АД Јединство“

[\[42\]](#)

. Формирање латифундија у Војводини је општепозната чињеница

[\[43\]](#)

Криза у Војводини

Пише: Душан Ковачев
петак, 22 мај 2009 14:57

, а протеклих 8 година опсесивне приватизације је увело војвођанску пољопривреду у регресивно стање по мери аустро-угарске спахијске привреде. Наиме, сукоб паора са тајкуном „латифундистом“ је суштински исти као и сукоб њихових чукундедова из великокикиндског дистрикта са „вирилцима

[\[44\]](#)

“ око „иберландске земље

[\[45\]](#)

“. Обнављање ове појаве јасно показује како су комунистичке власти САП Војводине, историјским „ликвидирањем кулака“, у ствари, створиле услове да после пола века паорима и на подручју „Дистрикта“ конкуришу новопечене спахије уместо „вирилаца“.

Криза у јужном Банату

Стање у Панчеву је наведено раније у тексту. Вршачка привреда, захваљујући успешном „Хемофарму“, боље подноси кризу. Тамо се недавно чак отворила једна нова фабрика [\[46\]](#)

. Међутим, „подстицај“ овог варљивог напартка је везан за општу пропаст војвођанског млекарства, пошто се уместо војвођанског млека, као сировина у кондиторској индустрији користи млеко из ЕУ. И „Бамби-Банат“ један је од домаћих кондитора који на овај начин тренутно веома добро послује. Снабдевање „евромлеком“ преко Салфорд групације је довело до драстичног обарања цене млека и угрожавања опстанка комплетног домаћег млекарства

[\[47\]](#)

Вршчани су врло незадовољни што су и поред привредне виталности запостављени у плану развоја војвођанске путне мреже [\[48\]](#). У томе их је запоставила и републичка (београдска), али и покрајинска (новосадска) власт. Док паори на северу Баната муче муку да закупе земљу, земљорадници јужног Баната немају коме да продају род. Ово је све чешћи проблем војвођанских земљорадника данас

[\[49\]](#)

. У Вршцу је инсолвентна кланица „Граничар“

[\[50\]](#)

и биће ликвидирана. За разлику од северног Баната, где од паора „тајкуни“ грабе права на закуп јавног земљишта, у Белој Цркви један купац није био способан да обради оно што је узео у аренду. Ради се о парцелама у државном власништву које је узалуд закупила фирма „Еко агри“

[\[51\]](#)

У ковинску локалну власт ушла је странка Јединствена Србија. Ово је била вишедневна атракција медија. Нажалост, јавност Војводине је слабо обраћала пажњу на чињеницу да је пропао пројекат гасификације села општине Ковин, који је до сада сељаке коштао двестотина милиона динара. Директор Ковинског ЈП „Ковин гас“ је, наводно, овај новац утрошио за куповину гаса од фирме „Те-контролс“ чији је власник [\[52\]](#).

Криза опкољава Нови Сад

„Тител бренд“, предузеће за прераду поврћа, штрајковало је још пред Нову годину, пошто послодавац није извршавао обавезе према запосленима [\[53\]](#).

У општини Бачка Паланка ће бити судски продата „Ужарија“, Челаревски „ТК Дунав“ и фабрика трикотаже „Марина“ [\[54\]](#). Њихова судска продаја у условима кризе је социјални проблем, јер ће тешко подмирити имовинске захтеве радника и осталих поверилаца ових инсолвентних предузећа. Без посла ће остати преко пет хиљада Паланчана [\[55\]](#). Иако је у Бачкој Паланци земљорадницима издата земља у закуп [\[56\]](#)

, без проблема попут оних у Кикинди, ова општина мучи сасвим друге муке. Општина не располаже са довољно квалификоване радне снаге [\[57\]](#)

, што је парадоксално, јер велике локалне фирме отпуштају велики број радника.

Пад цене некретнина у бесперспективну Паланку доводи пензионере из оближњег Новог Сада [\[58\]](#), који, заменом или продајом некретнина, омогућавају себи лагоднији живот у мирнијем месту. Привреду Бачке Паланке је пре свега оптеретила криза солвентности. Међутим, њу потресају и политичке преваре [\[59\]](#) и, како изгледа, несавесно трошење јавних средстава општине [\[60\]](#)

. И у самом Новом Саду је одржан „Штрајк упозорења“ радника запослених у Јавним и комуналним предузећима [\[61\]](#)

. Новосадски „Албус“ је још крајем прошле године имао проблема са технолошким вишком запослених [\[62\]](#)

. И запослени у установама културе прете протестима

[63]

Срем још увек ван кризе

Иако је економско стање општине Инђија служило Војводини као пример протеклих година, њен председник Горан Јешић је критиковао антикризне мере Владе. Нарочито је критиковао чињеницу да ће трансфери новчаних средстава општинама бити линеарно смањени. Инђија ће, према Јешићу, остати без 90 милиона евра. У општини већ три хиљаде радника ради на црно [64]. И пећиначка привреда је успешна, запошљавајући преко четири и по хиљаде радника. Ипак, број евидентираних незапослених лица и овде премашује хиљаду, а многе привредне инвестиције тек треба да се остваре и освоје тржишта. Буџет пећиначке општине је развојни [65], па на њега треба гледати критички, јер светска криза брзо напредује кроз Војводину, и ако у Срему њене последице још увек нису непосредно видљиве.

Криза у Војводини као целини

Војвођански аутопревозници намеравају да организовано протестују пред Владом Србије због илегалних аутопревозника [66]. Протест није непосредно везан за наступање економске кризе, али посредно јесте, јер је конкуренција међу аутопревозницима заострена услед повећања понуде посла у тој струци и мањка потражње. „Буџет Војводине губи готово 80 милиона евра због илегалних превозника, наглашава председник тог синдиката Миленко Грбић

[67]

„ Међутим, ни покрајинске власти се не изјашњавају о овом проблему. Наиме, док се у Београду разматра промена Устава Србије ради „уштеде“, покрајинске власти су у сред кризе нашле „новаца“ за обнову велике сале војвођанске скупштине

[68]

. За то новосадским бирократама није требао „ребаланс буџета“. Од јануара до новембра 2008 године, у Војводини је 33.000 радника остало без посла

[69]

. Велики број њих је постао технолошки вишак у „успешно приватизованим“ предузећима. Ефекат економске кризе на отпуштања крајем прошле године је био сразмерно мали. Криза је у читавој Војводини изазвала велики страх од губитка посла, што је омогућило несавесним послодавцима изабљивање запослених

[70]

. Ова појава још у месецу марту је била видљива на територији читаве Војводине, чак и у

успешној Инђији

[\[71\]](#)

И војвођанско грађевинарство је у кризи, па се изградња започетих објеката успорава и чак зауставља. Овај вид кризе је захватио и сремске општине [\[72\]](#). Међутим, јавио се још један нови показатељ стварне дубине економске кризе, којег до скоро није било – у сред кризе плате јавних функционера у Војводини наводно почињу да досежу плате директора. Ако је то истина, то значи да је тренутно високи ранг политичког бирократе продуктивнији од високог ранга професионалног руководиоца у привреди (технократе). За ову прилику је вредно изложити табелу која је објављена у Блицу

[\[73\]](#)

Зараде највиших функционера у општинама Војводине:

Сремска Митровица

градоначелник 98.457

помоћник градоначелника 67.688

заменик градоначелника 96.362

заменик председника Скупштине града 95.315

члан Градског већа 33.517

Криза у Војводини

Пише: Душан Ковачев
петак, 22 мај 2009 14:57

начелник управе 67.688

Врбас

председник општине 99.540

заменик председника општине 81.784

помоћник председника општине 59.173

председник Скупштине 31.665

заменик председника Скупштине 66.710

члан Општинског већа 59.173

начелник управе 78.799

Суботица

градоначелник 133.617

начелник управе 99.971

Криза у Војводини

Пише: Душан Ковачев
петак, 22 мај 2009 14:57

чланови Градског већа 87.420

Вршац

председник општине 91.271

заменик председника општине 86.495

председник Скупштине 91.271

заменик председника Скупштине 81.613

Начелник управе 84.062

Сомбор

градоначелник 82.007

заменик градоначелника 72.895

председник Скупштине 82.007

Криза у Војводини

Пише: Душан Ковачев
петак, 22 мај 2009 14:57

заменик председника Скупштине 61.050

члан Градског већа 59.227

Бачка Паланка

председник општине 76.000

начелник управе 56.000

Бач

председник општине 96.000

председник Скупштине 81.000

начелник управе 48.000

Киkinда

председник општине 78.392

заменик председника општине 68.912

Криза у Војводини

Пише: Душан Ковачев
петак, 22 мај 2009 14:57

председник Скупштине 58.968

начелник управе 58.679

члан Општинског већа 49.140

Инђија

председник општине 85.819

заменик председника општине 81.637

председник Скупштине 67.300

начелник управе 60.350

Чока

председник општине 67.814

заменик председника 56.949

Криза у Војводини

Пише: Душан Ковачев
петак, 22 мај 2009 14:57

председник Скупштине 48.188

заменик председника Скупштине 43.807

члан Општинског већа 35.046

Апатин

председник општине 83.159

заменик председника 81.010

заменик председника Скупштине 79.517

Начелник управе 64.954

Руководиоци одељења 44.452

Туга и опомена

Ефекти светске економске кризе у Војводини су се појавили нешто касније него у окружењу. Пољопривреди је нанета немерљива штета, пошто се захваљујући једностраној примени ССП-а, на домаћем тржишту појавило јефтино млеко из ЕУ. Ово је директно допустила Влада. Кондитори попут „Бамбија“ и „Јафе“ за сада одлично послују и то ће се наставити докле год „милостиви“ извозник „евромлека“ не процени да је

војвођанско млекарство непоправљиво уништено. Пошто ни република ни покрајина ништа не чине на одбрани млекара, до тога ће доћи брзо. Дакле, брзо се домаћи кондитори могу надати да ће домаће тржиште преплавити ванредно јефтине кондиторски производи из ЕУ. Врло је могуће да ће наше кондиторске „нејаке Уроше“ подавити у јефтином кексу и чоколади европски кондитори, баш као што су „евромлекари“ подавили војвођанско млекарство у „евромлеку“. Пољопривреда је претрпела још један удар. Ребалансом буџета Србије је смањен аграрни буџет за 40% [74]

и то пред кризу, што је сасвим неразумно. Још неразумније је да на одлуку коалиционе Владе војвођански аутономаши уопште нису реаговали, иако је Војводина претежно пољопривредна област. Остала производна привреда Војводине је у изузетно тешком стању. Поред низа ликвидација предузећа, у Војводини се покрећу и стечајни поступци иако су ванредно сложени и скупи. Криза солвентности тера предузећа у ликвидацију, послови се губе. Очајнички потребне инвестиције су практично пресахле. Нове су могуће само виртуелно, емитовањем хартија ниске ликвидности, ако и кад их Влада одобри, а то је пут без повратка, по мери онога с краја осамдесетих. Незапосленост расте огромним темпом (десетине хиљада производних радника је изгубило посао у Војводини у задњих неколико месеци), а малобројна производна радна места захтевају другачију квалификациону структуру од оне којом располаже становништво. Поједине производне фирме, попут „Хемофарма“, још увек добро послују, али и поред тога, општине у којима се налазе такви погони бележе пад. Уосталом, „скрећам вам пажњу да је неликвидност стигла и до фармацеутске индустрије. Читава грана је у проблему, не само овај или онај произвођач, овај или онај велетрговац. Када у некој земљи фармацији прети банкротство, то значи да наступа сценарио могућег 80% банкрота целе привреде [75]

“. Не треба посебно доказивати да је криза ликвидности већ обузела читаву Војводину. Срем, у коме још увек нису видљиве последице кризе, већ предосећа њен долазак, што се јасно види, на пример, из ставова председника општине Инђија.

У Војводини се с економским ефектима кризе преплићу локално-политички (Црвенка) и криминални (Зрењанин) сценарији. Јављају се преваре, чак и у области јавних инвестиција. Има и невероватних примера сукоба интереса (Ковин). Мијазмички су се повампирили чак и прастари социјално-економски проблеми, (сукоб крупног и ситног арендашког интереса на северу Баната). Економска криза је нагло и изненада претворила у проблем све процесе у Војводини. Нису више проблем само уобичајено негативне појаве (недостатак радне снаге, криминал, сукоб интереса, недостатак модерних средстава). Сада и редовно позитивне ствари постају проблем. НИС је успешно приватизован, па је упркос догми „пожељности приватизације“ то а contra промовисано у „главни“ политички проблем Војводине. Затим је НИС постао имовински проблем новом купцу (услед изненада много нижег стања вредности имовине предузећа), да би на крају рационална политика новог руководства постала проблем домаћих фирми које не могу одмах да плате цену НИС-ових енергената („Петрохемија“ из Панчева). Негде је проблем постало то што има вишка радне снаге, јер она није у стању да одговори на понуду (Бачка Паланка). Али, супротно догматици

неолиберализма, одједном је општи проблем приватизација, пошто продата предузећа у Војводини масовно постају инсолвентна и тону у ликвидацију. Радници оптужују директоре, синдикати нове власнике, а често и новосадско одељење Агенције за приватизацију... Док „будућа Влада“ необируратске САП Војводине припрема нови пакет „еврообећања“ и бајки о „евроинвестицијама“ и разматра поновно оснивање нових завода, института, академија, ОУР-а, СОУР-а, СИЗ-ова, десетинама хиљада незапослених у Војводини остаје да се надају некаквим „јавним радовима“ и успеху, престижне, добитне и препорађајуће улоге покрајинског Инвестиционог фонда и поменутих бирократских органа. Већ им се пласира прича како се нове бирократске дружине формирају у области развоја, запошљавања, социјалног старања, итд. Док стабилно расту плате бирократа у јавној управи, само у овој области још увек нема отпуштања. Док не дође до инсолвентности покрајинских бирократских органа, уместо да се баве решавањем проблема у сопственој аутономији, покрајински политичари ће се бавити развојем уставних потенцијала за стварање и представљање нових српских аутономија, нових покрајина у Србији. Пре него што криза ликвидира непромишљено приватизована предузећа, аутономашки политичари ће разматрати могућности „артифицијелне диференцијације“ недовољно децентрализованих регија од централизованог центра, ради светле „мулти“ и „евро“ будућности, бајаги на основу члана 12. Устава Републике Србије.

Оптерећени митоманијом „успешне приватизације“, „мулти-толеранције“, „евро-интеграције“, све неразумније и „виртуелније“ ће са „апдејтованим“ Статутом у цепу „избегавати да се суоче с реалношћу“. А реалност је неумољива. Реалност је да у Војводини нестаје производне привреде која може да трпи све надувенију, повампирилију бирократију по мери „самоуправног социјализма“. Односно, да би разумели бивши самоуправљачи: више не одумири само држава, сад већ одумири и „економска база“ која ускоро, врло ускоро неће моћи да издржава „политичку надградњу“ аутономашке бирократије.

(Извор: Фонд Слободан Јовановић, <http://www.slobodanjovanovic.org>)

[1] Ковачев, Душан; Велики транспорт аутономаша преко Мораве, Нова српска политичка мисао, 12. 3. 2009.

[2] Вуковић, С; Салфорд држи половину производње млека; Блиц, 29. 12. 2007; Врховни суд је ипак пресудио да Салфорд није монополиста: Антељ, Јелица; Врховни суд: Салфорд ипак није монополиста, Политика, 15. 3. 2009; Рабреновић, Јована; Салфорд музе Делту на рачун сељака; Политика, 26. 12. 2009.

[3] Ibidem.

[4] Формиран покрајински савет за запошљавање, РТВ 9. 4. 2009.

[5] Ковачев, Душан; Нова српска политичка мисао, 12. 3. 2009.

[6] Бегенишић Љ, Руске паре већ се крцкају, Вечерње новости, 20. 2. 2009.

[7] У Панчеву током 2009. отпуштено више од три хиљаде радника, РТВ, 2. 5. 2009.

[8] Шашић, Миодраг; Газпром зауставио Петрохемију; Политика, 30. 4. 2009.

Шашић, Миодраг, Петрохемија мора да прода три фабрике, Политика, 5. 5. 2009.

Петрохемија иде у реструктурирање, Емпортал, 7. 5. 2009.

[9] Бета, Направљен још један ребаланс буџета општине Панчево, Бета, 7. 12. 2009;

[10] Репрограм дуга услов спаса суботичког “Братства”, РТВ, 7. 5. 2009; Радници суботичке фабрике вагона протестовали због неисплаћених плата,

РТВ, 24. 3. 2009.

[11] Суботичка јавна предузећа сама плаћају евентуалне штете, РТВ, 7. 5. 2009.

[12] Договор радника Супер ТВ са власником, РТВ, 7. 5. 2009.

[13] Више од 1200 бивших радника тужило купца Севера, глас Јавности, 5. 5. 2009.

[14] В. Л. Суботичка брига - губљење посла, Данас, 5. 5. 2009.

[15] Благи раст незапослености у Западнобачком округу, РТВ, 4. 5. 2009. .

[16] Васиљевић, Злата; Војвођани беру јабуке у Италији, РТВ, 18. 4. 2009.

[17] Мирић, Слободан; Отпуштена 72 радника; Блиц, 4. 2. 2009.

[18] Ibidem.

[19] Мирић, Слободан; "Славија" из Бача плански уништена; Блиц, 21. 1. 2009.

[20] Рајић, З; Закочен развој цепа општину Кула, Прес, 27. 3. 2009.

[21] Где су паре од самодоприноса, Курир, 26. 9. 2009;.

Муке око смањења администрације, РТВ, 18. 4. 2009.

[22] З. Р; Јафа не зна за кризу, Грађански лист, 23. 4. 2009.

[23] Копривица, Петко; Откази као превентива; Политика, 2. 2. 2009.

[24] Дописници Блица, Ликвидација пет војвођанских предузећа; Блиц, 21. 4. 2009.

Пуалић-Шперо, Вукица; У Апатину без посла остало 1000 радника,

Политика, 21. 4. 2009.

[25] Ibidem.

[26] Ђ. К; Извоз мањи за 40 одсто, Данас, 16. 3. 2009.

[27] Дописници Блица, Ликвидација пет војвођанских предузећа; Блиц, 21. 4. 2009.

[28] Танјуг, Медела повећава производњу за 50%;

[29] Копривица, Петко; У Виталу отказ за још 223 радника; Политика, 5. 11. 2008.

[30] Ковачев, Душан; Зрењанин - трајно заустављање перспективе;

Криза у Војводини

Пише: Душан Ковачев
петак, 22 мај 2009 14:57

НСПМ, 9. 12. 2009.

[\[31\]](#) Златић, Иван; Српски европејци, радници, приватизација и мали акционари

(случај зрењанинског шинвоза); Борба, 18. 2. 2009.

Ноам Чомски забринут за судбину радника шинвоза, Бета, 11. 3. 2009.

Ковачев, Душан; Шинвоз – зрењанинска срамота Војводине; НСПМ 19. 3. 2009.

[\[32\]](#) Ступар Љ; Нови менаџмент спасава ГИК од стачаја; Грађански лист, 25. 8. 2008.

Воркапић С, Послови за 15 милиона евра; Грађански лист, 24. 11. 2008.

Недељков, М; Приватизација донела крах, Прес, 24. 1. 2009.

Пријава против директора ГИК Банат због утаје пореза; Бета, 12. 2. 2009.

М. П, Грађевинари најављују штрајк; Данас, 6. 3. 2003;

Балабан, Ж, Радници без плате а прети им затвор; Дневник, 10. 3. 2009.

Ступар, Љиљана; Председница синдиката отпуштена због штрајка. Блиц, 22. 4. 2009.

[33] Пашић, Слободан; Лече се од транзиције; Вечерње Новости, 22. 4. 2009;

Ступар, Љиљана; Привреда скоро замрла; Блиц, 23. 4. 2009.

[34] Елемирска фабрика каучука зауставила рад, РТВ, 8. 5. 2009.

[35] Ibidem.

[36] Дуг за Војводинаводе из буџетске резерве; Грађански лист, 4. 5. 2009.

[37] Фабрика воде у Зрењанину на дугом штапу; РТВ, 1. 2. 2009.

[38] Зеленашке камате Вода Војводине, Вечерње Новости, 12. 4. 2009.

[39] Николић, др Добривој; Срби у Банату, одр. Водне Задруге, стр. 362-363; Нови Сад 1941.

[40] Отпуштени ливци тужили „Ле белије“, РТВ, 13. 11. 2008;

[41] Слаба понуда на сајму запошљавања у Кикинди; РТВ, 26. 3. 2009;

[42] Милетин, Силвија; Узурпирање државних парцела; Политика, 11. 4. 2009;

[43] Јањић, Милена; Латифундисти са имиџом бизнисмена, Пољопартнер, 3. 9. 2009;

Лакетић, Милан; Нови панонски грофови, Политика, 14. 11. 2006.

[44] Пољопривредници средњег ранга који су према статусном праву Кр. Угарске по основу величине земљопоседа и реализовањем плаћања пмовинско-пореског цензуса остваривали одређене комуналне привилегије, као што је на пр. Право пречег закупа, учешће у самоуправним органима власти, мировним судовима итд. Током двадесетог века „вирилац“ је био синоним богатог сељака који је имао више од сто кј земље у власништву.

[45] Стајић, Васа; Великокикиндски диштрикт, 1776-1876, Нови Сад 1950. Због изневерених очекивања паора у вези закупа пољопривредне земље у јавном власништву, 1777. године је чак подигнута буна у Северном Банату: Рајков, Миливој; буна у Врањеви, Кикинда 1959.

[46] М.Ј; Баби-банат отворио фабрику чоколаде; Данас, 20. 3. 2009.

[47] Произвођачи млека оптужују Салфорд; SEEBIZ, 19. 1. 2008; Глушчевић С; Млеко у праху ће нас претворити у пепео; Дневник, 11. 4. 2009.

[48] Чупић, Александар, Вршац остаје слепо црево, Блиц, 13. 4. 2009.

[49] Јовановић, Ј; Земљорадници Војводине - из шупљег у празно, Вечерње Новости, 28. 4. 2009.

[50] Дописници Блица, Ликвидација пет војвођанских предузећа; Блиц, 21. 4. 2009.

- [51] Потенцијали необрађене земље; Б 92, 2. мај 2009.
- [52] Дукић, С; Потрошили новац, домаћинства без гаса; Блиц, 20. 2. 2009.
- [53] Јанков, Г; Запослени најављују штрајк у Тител бренду, 14. 12. 2008.
- [54] Три паланачка предузећа на судској продаји докраја године; Блиц, 6. 5. 2009. године.
- [55] Мирић, Слободан; Без посла остало 5000 радника; Блиц, 17. 3. 2009;
- [56] У Бачкој паланци око 2000 хектара земље у закуп, РТС 7. 5. 2009.
- [57] Посла има а нико га неће, Б 92, 22. 4. 2009.
- [58] Мирић, С; За стан у Новом Саду купују три у Паланци; Блиц, 16. 3. 2009.
- [59] Преварант, Куир, 21. 3. 2009; Мирић, С; Лажни представник ЕУ ојадио Војвођане; Блиц, 21. 2. 2009.
- [60] Мирић, С; Председник дели новац клубовима мимо савеза; Блиц, 7. 3. 2009.
- [61] И у новом саду штрајк синдикалаца

[62] У албусу 70 радника технолошкивишак, РТС, 11. 12. 2009.

[63] Д. Иг, Чашом жучи на градску власт; Грађански лист, 12. 5. 2005.

[64] Бебић, Уна; Терет пада на општине; Вечерње Новости, 12. 4. 2009.

[65] Слатинац, Ј; Пећиначка оаза у глобалној кризи; Политика, 12. 3. 2009.

[66] Попов, Весна; Војвођански аутопревозници пред Владом Србије; РТВ, 8. 5. 2009.

[67] Ibidem.

[68] СРС-обнова војвођанске скупштине луксуз; РТВ, 4. 5. 2009;

[69] Синдикати упозоравају - све лакше до отказа; РТВ 13. 12. 2009.

[70] Дописници Блица; Падају од посла у страху од отказа, Блиц, 23. 3. 2009.

[71] Ibidem.

[72] Дописници, Купили станове и локале, а зграде у корову; Блиц, 24. 3. 2009.

[73] Дописници Блица, Градоначелници већ сустигли директоре, Блиц Војводина, 29. 4. 2009.

Криза у Војводини

Пише: Душан Ковачев
петак, 22 мај 2009 14:57

[\[74\]](#) Аграрни буџет ребалансом смањен за 40%, Бизнис, 24. 4. 2009.

[\[75\]](#) Павловић, Бранко; Лука Београд и друге приче; НСПМ, 9. 5. 2009.